

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จการเสริมสร้างพลังอำนาจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการสถานศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยพื้นที่การวิจัย คือ โรงเรียนวัดบ้านธิ ภายหลังการดำเนินการเสริมสร้างพลังอำนาจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดบ้านธิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งผลการวิจัยมี ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่มากนัก และไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด โดยมีสาเหตุจากขาดการเตรียมความพร้อมของชุมชนก่อนเข้ามาเป็นกรรมการ ไม่รู้และไม่เข้าใจบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเอง การเข้ามาเป็นกรรมการไม่ได้เกิดจากความสมัครใจ แต่เกิดจากการขอร้องและชักชวนจากบุคลากรในโรงเรียน ขาดการอบรมชี้แจงให้รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับระบบการศึกษาของชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อำนาจการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาจึงตกเป็นของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษากับโรงเรียนอย่างแท้จริง

2. การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยใช้แนวทางการพัฒนา คือ การจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน และวิธีอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ผลการพัฒนาพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานเปลี่ยนแปลงตนเอง และเปลี่ยนแปลงบทบาทการมีส่วนร่วมไปในทิศทางที่ดีขึ้น คือ เกิดความตระหนัก เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะการมีส่วนร่วมตามบทบาทอำนาจหน้าที่ เกิดความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจภารกิจของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียน เกิดความไว้วางใจระหว่างกัน มีมุมมองในเชิงบวก คือ โรงเรียน กรรมการ และชุมชน สุกท้ายเกิดการมีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์และร่วมประเมินผล ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างดีและยั่งยืนตลอดไป

3. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จการเสริมสร้างพลังอำนาจ พบว่ามี 7 ปัจจัย คือ ความตระหนัก ความผูกพันตกลงร่วมกัน การเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา ความคาดหวัง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความคิดในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น แตกต่างจากก่อนเข้าไปพัฒนาอย่างสิ้นเชิงที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งหลังจากพัฒนากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจแล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูโรงเรียน รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกันทั้งงานภายในโรงเรียนและภายในชุมชน อีกทั้งได้เข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้งที่มีการขอความร่วมมือ ที่สำคัญ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

The purposes of this thesis were 1) to study the participation of the basic School board in school management 2) to develop the empowerment process of the basic school board in school management and 3) to study the enabling factors on the success of the empowerment of the basic school board in the participation of school management.

The participatory action research (PAR) was conducted with Wat Banthi school after the empowerment of basic school board. The researcher had evaluated the empowerment outcome and the following were shown:

1. The basic school board hardly every participated in the school management and the participation was not engaged as stipulated by laws. Their causes were from the lack of community preparedness before being the school board; the lack of knowledge and understanding of their own roles and duties; the involuntary commitment from the request and persuasion from the school personnel; the lack of holding the workshop for them to clarify their own roles and duties and the lack of developing knowledge and understanding continuously about the changing of the national education system. As a result, the decision making was solely done by the school. The basic school board did not exactly participate in school management.

2. The empowerment developing process of the school board in order to move participation in school management was undertaken by 2 methods: holding the conference for exchanging knowledge, thoughts understandings and needs to co-operate with school; holding the participatory workshop. The results of the developing were found that the school board members has positively changed themselves and their roles, e.g., having awareness, knowledge understanding and skills in the participation according to their roles, powers and suites, having enthusiasm, taking part in making decision about school tasks, having good relationship and mutual learning with the school, having trust among them together with positive perspectives among school, basic school board members and communality. For these reasons, their were the involvement in the ways of consultation, deciding together, active together, supporting and evaluating in the school management well.

3. The enabling factors for this empowerment were found to be 7 ones as follows: awareness, commitment, information learning, mutual trust, positive thinking on school participative, educative and expectation

Results of the study implied that school board had clearly move participation than before the development. The school board had good relationship with the school administrator and teachers. They cooperated well for the school and community activities. The school board had joined in all meetings and activities that were requested. The most important thing for regular and continuous participation of the school board was the mutual understanding of school, the school board and community.